

ΤΑΞΗ: Α' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Ημερομηνία: Σάββατο 23 Μαΐου 2020

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

Α. ΚΕΙΜΕΝΟ 1 (ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ)

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένα παιδί του Δημοτικού σε σχολείο της επαρχίας που το λέγανε Μιχάλη. Φυσιολογικότατο, με φίλους, κοινωνική αποδοχή, άριστος μαθητής. Κάποια στιγμή στην έκτη δημοτικού φόρεσε γυαλιά μυωπίας. Κι αίφνης έγινε ο... «γυαλάκιος», το «σπασικλάκι», ο «πατομπούκαλος». Οι «φίλοι» του τον κορόιδευαν στο σχολείο, στα παιχνίδια είχε επίσης πρόβλημα. [...]. Σε άλλο σχολείο, ένα παιδί είναι υπέρβαρο, τρώει περισσότερο από τους άλλους και στα μάτια τους είναι ο «χοντρός», το «βόδι», ο «αχόρταγος». Και σε ένα τελευταίο σχολείο, στο Γυμνάσιο, ο Δημήτρης εκδηλώνει ομοφυλοφιλικές τάσεις. Κάνει παρέα με κορίτσια, αλλά δεν τα ερωτεύεται, είναι μελαγχολικός, του αρέσουν οι άνδρες σταρ του κινηματογράφου. Κι αυτό το παιδί γίνεται αντικείμενο χλεύης από κάποιους. Είναι ο «γυναικωτός», η «αδερφή» που δεν πρέπει να κάνουμε παρέα γιατί μπορεί να... κολλήσουμε.

Είναι ιστορίες καθημερινές, έχουν συμβεί, τις γνωρίζουμε όλοι, τις έχουμε ζήσει, τις έχουμε διαβάσει, τις ακούμε στον περίγυρό μας. Το σχολικό bullying είναι κοινωνικό φαινόμενο κι όσο κλείνουμε τα μάτια τόσο αυτό γιγαντώνεται. Σύμφωνα με παλαιότερη έρευνα, ένα στα 3 παιδιά έχει πέσει θύμα σχολικού εκφοβισμού με συχνότητα δύο, τρεις ή και περισσότερες φορές το μήνα. Και πολλά από αυτά τα παιδιά εμφανίζουν συμπτώματα κατάθλιψης, απομόνωσης, τάσεις φυγής. Η ιστορία του Κουέντιν με νανισμό που έχει συγκλονίσει όλο τον κόσμο, το βίντεο που κυκλοφορεί παντού και μας έχει κόψει τα πόδια, κι έχει κινητοποιήσει τους πάντες, είναι η αφορμή για να ξαναδούμε το τεράστιο αυτό κοινωνικό πρόβλημα που λέγεται εκφοβισμός. [...] Είτε είναι στο σχολείο, είτε στην κοινωνία, είτε στο διαδίκτυο όπου τα στοιχεία δείχνουν ότι 4% των παιδιών μας ηλικίας 9-16 ετών έχει παρενοχληθεί με διάφορους τρόπους.

Χρειάζεται να υπάρξουν θύματα για να κινητοποιηθούμε; [...] Τι κάνουν οι δάσκαλοι και οι καθηγητές; Ανέχονται τα φαινόμενα γιατί δεν μπορούν να κάνουν κάτι, δεν ενδιαφέρονται ή μπαίνουν στη λογική «ωχ αδερφέ, παιδιά είναι, θα κάνουν και τα πειράγματά τους;» Τι κάνουν οι γονείς; Επιτρέπουν στα παιδιά τους να γίνονται «νταήδες», θύτες σε ένα παιδικό έγκλημα, πρωταγωνιστές μιας ιστορίας που μπορεί να έχει δυσάρεστες συνέπειες;

*Βασίλης Σ. Κανέλλης, (ελαφρώς διασκευασμένο κείμενο από την ιστοσελίδα in.gr),
22 Φεβρουαρίου 2020*

ΘΕΜΑ Α

Ποιο είναι το θέμα που θίγει το κείμενο; Ποιες μορφές, ποιες εκδοχές του παρουσιάζει; Να απαντήσετε σε μία παράγραφο 70-80 λέξεων περίπου.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β1

- α. Να σχολιάσετε τη συνοχή μεταξύ των περιόδων στο παρακάτω τμήμα της πρώτης παραγράφου, με ποιους όρους επιτυγχάνεται και ποια νοηματική σχέση αποδίδουν;

Και σε ένα τελευταίο σχολείο, στο Γυμνάσιο, ο Δημήτρης εκδηλώνει ομοφυλοφιλικές τάσεις. Κάνει παρέα με κορίτσια, αλλά δεν τα ερωτεύεται, είναι μελαγχολικός, του αρέσουν οι άνδρες σταρ του κινηματογράφου. Κι αυτό το παιδί γίνεται αντικείμενο χλεύης από κάποιους. Είναι ο «γυναικωτός», η «αδερφή» που δεν πρέπει να κάνουμε παρέα γιατί μπορεί να... κολλήσουμε

Μονάδες 3

- β. Να χαρακτηρίσετε τη σύνδεση των προτάσεων στο παρακάτω τμήμα λόγου από τη δεύτερη παράγραφο του κειμένου «Είναι ιστορίες καθημερινές, έχουν συμβεί, τις γνωρίζουμε όλοι, τις έχουμε ζήσει, τις έχουμε διαβάσει, τις ακούμε στον περίγυρό μας.» (μονάδες 2).

Τι επιδιώκει ο συντάκτης με την επιλογή της συγκεκριμένης σύνταξης; (μονάδες 2)

Μονάδες 4

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2020
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(ε)

ΘΕΜΑ Β2

- α. Να χαρακτηρίσετε τη σύνταξη (ενεργητική/ παθητική στα παρακάτω τμήματα λόγου και να την μετατρέψετε στην αντίστροφη. (μονάδες 2)

Τι αλλαγές παρατηρείτε στο ύφος του λόγου; (μονάδες 2)

- Και πολλά από αυτά τα παιδιά εμφανίζουν συμπτώματα κατάθλιψης, απομόνωσης, τάσεις φυγής.
- Η ιστορία του Κουέντιν με νανισμό που έχει συγκλονίσει όλο τον κόσμο

Μονάδες 4

- β. Να αντικαταστήσετε καθεμία από τις τονισμένες λέξεις με ένα αντώνυμό της

Φυσιολογικότατο, με φίλους, κοινωνική **αποδοχή**, άριστος μαθητής. Κάποια στιγμή στην έκτη δημοτικού φόρεσε γυαλιά μυωπίας. Κι **αίφνης** έγινε ο... «γυαλάκιος», το «σπασικλάκι», ο «πατομπούκαλος». Οι «φίλοι» του τον **κορόιδευαν** στο σχολείο, στα παιχνίδια είχε επίσης πρόβλημα.

Μονάδες 4**ΘΕΜΑ Γ**

Να υποθέσετε ότι, σε μεγάλη ηλικία πλέον, συναντάτε έναν συμμαθητή σας και σας εκμυστηρεύεται, σε προσωπική συζήτηση που έχετε μαζί του, τους λόγους που τον οδηγούσαν να ασκεί bullying σε αδύναμους συμμαθητές σας. Να παρουσιάσετε όσα σας εκμυστηρεύτηκε σε ένα κείμενο 200-250 λέξεων.

Μονάδες 20

B. ΚΕΙΜΕΝΟ 2 (ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ)**Ένα παιδί από το πουθενά**

Η Άλκη Ζέη γράφει με τη φωνή ενός παιδιού και αφηγείται την περιπέτεια του να μεγαλώνεις σήμερα. Ο μικρός Ίκαρος ζει σε ένα κόσμο που λειτουργεί με στερεότυπα, σε έναν κόσμο που χρειάζεται να εξημερωθεί.

Με λένε Ίκαρο Λαμπρίδη και μένω στο Παγκράτι στην οδό Δικαιάρχου με την οικογένειά μου. Η οικογένειά μου είναι η θεία μου, η Ελένη- Ιοκάστη Καποδίστρια, το Αγόρι¹ κι εγώ.

Είμαι δέκα χρονών. Δηλαδή έκλεισα τα δέκα στις 28 Σεπτεμβρίου. Δε γιορτάζω ποτέ τα γενέθλιά μου, γιατί στις 28 Σεπτεμβρίου του 2010 χάθηκε στους ουρανούς ο πιλότος Αλέξανδρος Λαμπρίδης που ήταν ο πατέρας μου.

Παρόλο που δε γιορτάζω, καταλαβαίνω πως είναι τα γενέθλιά μου και μεγαλώνω ένα χρόνο, γιατί η Ελένη-Ιοκάστη μού κάνει δώρο ένα ολοκαίνουριο τζιν. Δεν είναι καθόλου ξεβαμμένο, δεν είναι σκισμένο, ούτε έχει τρύπες στα γόνατα. Φρίκη! Μόνο εγώ σε όλη την τάξη φοράω τέτοιο παντελόνι και φυσικά με κοροϊδεύουν. Μα να ήταν μόνο γι' αυτό ...

[...] Είμαι μέτριος μαθητής, στα μαθηματικά όμως είμαι πρώτος. Μου αρέσουν πάρα πολύ. Γι' αυτό δε με χωνεύουν στην τάξη. Όταν η δασκάλα μας μάς δίνει καινούρια άσκηση, πάντα ρωτάει: Μήπως κανείς μπορεί να σκεφτεί μια λύση; Εγώ είμαι ο μόνος που σηκώνω το χέρι. Νιώθω σαν καρφάκια να πέφτουν τα βλέμματα όλων πάνω μου. Μου λένε πως θέλω να κάνω τον έξυπνο για να με αγαπάει η δασκάλα μας και να τους ρεζίλεύω.

Μια φορά ο Πάνος, που είναι χοντρός και ψηλός και έχει ένα μούτρο σαν κόκκινο φεγγάρι, ήρθε στο διάλειμμα και στάθηκε μπροστά μου με τα χέρια στη μέση. Με κοίταζε ακούνητος καλά καλά. Εγώ είμαι αδύνατος, λίγο πιο κοντός από αυτόν, έχω ξανθά μαλλιά και γαλανά μάτια. Κανείς στην τάξη – τι λέω στην τάξη, σε όλο το σχολείο-δεν έχει τόσο ξανθά μαλλιά.

Ακούω που το λέει η θεία μου στις φίλες της: «Από πού βρέθηκαν αυτά τα ξανθά μαλλιά; Κανείς στο σόι μας δεν είχε. Θαρρείς και αυτό το παιδί ήρθε από το πουθενά».

Μπορεί από τους αιθέρες, αφού ο μπαμπάς μου ήταν πιλότος. Λέω ήταν, γιατί πια δεν είναι. Δεν είναι τίποτα.

- Καλέ, μήπως είναι γκέι με αυτό το μαλλί; είπε ο Πάνος και γύρισε στους άλλους να δει τι εντύπωση έκανε.

Εγώ δεν έβγαλα μιλιά. Τον κοίταξα όμως στα μάτια. Ξέρω τι θα πει γκέι. Νομίζω όμως πως δεν είμαι, πάλι δεν ξέρω, είμαι μικρός.

Τότε ήρθε ο σίφουνας η Ξένια. Είναι το κορίτσι που κάθεται δίπλα μου στο θρανίο. Είναι αδύνατη. Έχει πράσινα μάτια και κοντά μαλλιά καστανά [...]. Είναι το

¹ Αγόρι είναι ο παπαγάλος της θείας Ελένης- Ιοκάστης.

καλύτερο κορίτσι του κόσμου.[...]. Έχει όμως τους τρόπους της να τους βάζει όλους στη θέση τους.

[...] Η Ξένια άρπαξε από το πουλόβερ τον Πάνο, από μια κλωστή που κρεμόταν, και άρχισε να την τραβάει, και το πουλόβερ ξηλωνόταν και η κλωστή γινόταν κουβάρι. Τα παιδιά έβαλαν τα γέλια κι ο Πάνος έβλεπε το κουβάρι να μεγαλώνει στα χέρια της, το πουλόβερ να κοντεύει να του φτάσει στη μέση, κι αυτή να τραβάει ακόμα. Στο τέλος του πέταξε το κουβάρι κι αυτός το 'πιασε στον αέρα.

- Άντε πλέξ' το, του λέει και πάει να φύγει.

Ο Πάνος της πιάνει το χέρι και της το στρίβει. Εκείνη δεν φωνάζει. Κάνω να την τραβήξω, μα ο Πάνος την αφήνει απότομα και πέφτει κάτω. Πάω να τη βοηθήσω να σηκωθεί, εκείνη όμως κάθεται βαριά σα να μη θέλει να κουνήσει. Μαζεύτηκαν γύρω της και παιδιά από την τάξη μας κι από άλλες τάξεις.

- Τι γίνεται; ρώταγαν.

- Αφήστε την, καλέ, μετράει τα μυρμήγκια.

Η Ξένια σηκώθηκε μόνη της. Τίναξε τη φούστα της και πήρε ένα πακετάκι χαρτομάντιλα που της έδωσα και σκουπίζε τα χέρια της. Εκείνη την ώρα χτύπησε το κουδούνι, και τα παιδιά ξεκίνησαν να πάνε στη τάξη.

Γύρισε κι ο Πάνος να φύγει, μα πριν ξεκινήσει μου έδωσε μια κλωτσιά στο καλάμι, όμως λες και δεν είχε πια κέφι, δεν ήταν δυνατή. Δεν με πόνεσε. Ντρεπόμουνα γιατί δεν μπορούσα να τον δειρώ και μπήκα στην τάξη με το κεφάλι σκυμμένο. [...]

Άλκη Ζέη, *Ένα παιδί από το πουθενά*, εκδ. Μεταίχμιο, Αθήνα 2019

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1^η Δραστηριότητα:

Να παρουσιάσετε με συντομία (60- 70 λέξεις) τον βασικό ήρωα του κειμένου αξιοποιώντας πληροφορίες από το απόσπασμα.

Μονάδες 15

2^η Δραστηριότητα:

- α. Να προσδιορίσετε το είδος του αφηγητή (ομοδιηγητικός ή ετεροδιηγητικός) και να επισημάνετε πώς επηρεάζει την αφήγηση, η επιλογή αυτή της συγγραφέως (μονάδες 4)
- β. Να εντοπίσετε στο κείμενο μία μεταφορά και μία παρομοίωση και να εξηγήσετε τη λειτουργία τους. (μονάδες 6)
- γ. Να αιτιολογήσετε ποια είναι η λειτουργία του α' ενικού προσώπου που κυριαρχεί στο κείμενο. (μονάδες 5)

Μονάδες 15

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2020
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(ε)

3^η Δραστηριότητα:

Στο συγκεκριμένο απόσπασμα, παρουσιάζεται μια σκηνή σχολικού εκφοβισμού που λαμβάνει χώρα την ώρα του διαλείμματος. Σε ένα κείμενο περίπου 100- 150 λέξεων, να προτείνετε δράσεις για την πρόληψη και την αντιμετώπιση του εκφοβισμού που μπορούν να αναπτυχθούν στο πλαίσιο της σχολικής ζωής.

Μονάδες 20

Ο.Ε.Φ.Ε.